

Prædiken

Mariæ bebudelses dag

Søndag den 21. marts 2021, kl. 9.30 i Dannemare kirke og kl. 11.00 i Vestenskov kirke

Tekster: [Første Johannesbrev 1,1-3](#) [Lukasevangeliet 1,26-38](#)

Der benyttes den nikæno-konstantinopolitanske trosbekendelse

Salmer:

747 Lysets engel går med glans

115 Lad det klinge sødt i sky

Prædikant: Henrik Gade Jensen

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Lukas: Da Elisabeth var i sjette måned, blev englen Gabriel sendt fra Gud til en by i Galilæa, der hedder Nazaret, til en jomfru, der var forlovet med en mand, som hed Josef og var af Davids hus. Jomfruens navn var Maria. Og englen kom ind til hende og hilste hende med ordene: »Herren er med dig, du benådede!« Hun blev forfærdet over de ord og spurgte sig selv, hvad denne hilsen skulle betyde. Da sagde englen til hende: »Frygt ikke, Maria! For du har fundet nåde for Gud. Se, du skal blive med barn og føde en søn, og du skal give ham navnet Jesus. Han skal blive stor og kaldes den Højstes søn, og Gud Herren skal give ham hans fader Davids trone; han skal være konge over Jakobs hus til evig tid, og der skal ikke være ende på hans rige.« Maria sagde til englen: »Hvordan skal det gå til? Jeg har jo aldrig været sammen med en mand.« Englen svarede hende: »Helligånden skal komme over dig, og den Højstes kraft skal overskygge dig. Derfor skal det barn, der bliver født, også kaldes helligt, Guds søn. Også din slægtning Elisabeth har undfanget en søn, nu i sin alderdom. Hun, om hvem man siger, at hun er ufrugtbar, er i sjette måned; thi intet er umuligt for Gud.« Da sagde Maria: »Se, jeg er Herrens tjenerinde. Lad det ske mig efter dit ord!« Så forlod englen hende.

[Lukasevangeliet 1,26-38](#)

Da min far havde taget lærereksamen i 1951, blev han derefter højskolelærer på Haslev Højskole, en indremissionsk højskole. Han var selv ud af Indre Mission, så det var naturligt nok.

Et års tid efter blev han afskediget eller fyret. Jeg kunne aldrig rigtig få nogen forklaring på hvorfor, men han sagde altid, at det var fordi han ikke troede på jomfrufødslen. Det var han kommet til at sige, og det gør sig ikke i Indre Mission. Han ville også gerne synge og spille til Højskolesangbogen, og det var for løssluppet dengang.

Jeg har tit tænkt på dette med jomfrufødslen. Først undrede det mig, at min far kunne tage så let på det. Han måtte da vide, at man på en Indre Missionsk højskole tog det ret bogstaveligt. Men min far kom fra Københavns Indre Mission og KFUM, som var meget mindre håndfast og doktrinær end landmissionen.

Men alligevel! Jomfrufødslen står i vores apostolske trosbekendelse, ”undfanget ved Helligånden”, hvordan kan man så foregive, at Josef nok havde mere end en finger med i spillet?

Jeg har det modsat min far. Hvis noget er et dogme, så må vi prøve at forstå det, og udgangspunktet må være, ind til jeg har udviklet mig og opnået større indsigt, at jeg har uret og dogmet har ret.

x

Vi hører i dagens tekst fra Lukasevangeliet om, at englen kommer til Maria og meddeler hende, at hun skal føde et barn om 9 måneder. I Matthæus-evangeliet kommer englen til Josef og fortæller ham, at hans trolovede skal føde et barn, og at han ikke skal forstøde hende – efter at Josef først havde tænkt på at lade sig skille fra Maria, fordi hun var blevet gravid uden hans indsats.

I Markus-evangeliet, derimod, kommer der ingen engel og Jesus undfanges ikke af Helligånden. Der bliver Jesu guddommelighed først afsløret, da han døbes af Johannes i Jordanfloden, og Helligånden dalende ned over ham i en dues skikkelse.

Da det almindeligvis antages, at Markus-evangeliet er ældst, og Lukas og Matthæus har brugt Markus som forlæg, kunne det tyde på, at jomfrufødslen måske er kommet til senere og sat ind for at understrege Jesu guddommelighed lige fra fødslen.

Og sådan forstår vi det også i dag. Og skal forstå det: Jesus blev undfanget af Helligånden, hvilket er det samme som at sige, at Jesus er Guds søn lige fra den første befrugtning.

Jesus var ikke en tømmersøn fra Nazareth, som så blev opdaget og gjort til Guds søn. Ligesom man i buddhismen kan udnævne en person eller et barn til Dalai Lama. Jesus var Kristus fra undfangelsen.

x

I kristendommens tidlige historie opstod der en voldsom strid om, hvor vidt Jesus virkelig var Guds søn eller han var en stor profet med stor indsigt og healende kræfter.

Det sidste synspunkt blev især forsvaret af en person, Arios, og han grundlagde arianismen, som benægtede Jesu guddommelighed. Man respekterede Jesus, men han var sekundær i forhold til Gud selv. Gud selv stod over alt andet, også sønnen.

I 200 og 300-tallet var der i Mellemøsten voldsomme debatter og borgerkrigs-lignende tilstande om Jesu natur. Var han Guds søn eller kun en budbringer? I Alexandria i Ægypten, som var den vigtigste by for kristendommen på dette tidspunkt, var der religionskrig i gaderne om spørgsmålet. Berømt er det, at en bager kun solgte brød til dem, der havde hans holdning til karakteren af Jesu guddommelighed.

Den første kristne kejser i Romerriget, Konstantin den Store, søgte at løse problemet ved et kirkeligt topmøde i Nikæa ved at fastslå, at Jesus var af samme natur som faderen, altså guddommelig, og lige så meget guddommelig. Og at Helligånden også var guddommelig og udgik fra både faderen og sønnen.

Altså: at der ikke er et guddommeligt hierarki i treenigheden, men at Faderen og Sønnen er lige meget vores Gud.

Derfor brugte jeg også den Nikæa-konstantinopolitanske trosbekendelse fra år 381 tidligere i gudstjenesten for at understrege dette dogme, at Jesus Kristus "er født af Faderen før alle tider, Gud af Gud, lys af lys, sand Gud af sand Gud, født, ikke skabt, af samme væsen som Faderen".

X

Derfor kan man ikke – som min far vist gjorde - tage jomfrufødslen ud af den kristne bekendelse, og sige den ikke betyder noget. Den betyder alt!

(Dog skal det lige siges – til min fars forsvar – at jomfrufødslen er et meget omdebatteret dogme. Paulus omtaler den ikke, og i Johannesevangeliet står der, at Jesus ”er ikke født af blod, ikke af køds vilje, ikke af mands vilje, men af Gud”, hvilket forskerne tolker som en polemik *mod* jomfrufødslen. Og som den nyeste større danske kommentar til bekendelsesskrifterne skriver, har jomfrufødslen altid været ”et kors for tanken”, som man i ”teologiske kredse mere eller mindre stiltiende godtager, at det ikke tages alvorligt” (Peder Nørgaard-Højen).)

Vi tager jomfrufødslen alvorligt og prøver at forstå den som en integreret del af vores tro.

For Jesus er, fra han undfanges ved Helligånden, Guds udvalgte søn sendt til vor jord for at omgås os og med sin person være Guds åbenbaring til os.

Hvad betyder det for os i Dannemare/Vestenskov i 2021? Kan det ikke være lige meget, om han kun var en stor profet eller Guds søn?

Nej, det kan det ikke.

For Gud er ikke kun skaber, der skabte det hele, universet og Big Bang. Gud er ligeså meget den Jesus Kristus, som kom til vor runde jord, og gik omkring i blandt os og gav os nogle afgørende anvisninger og fortællinger, som vi skal bygge vores liv og tilværelse og samfund på.

Ligesom Gud skabte himlen og jorden og alle dyrene og satte menneskene til at herske over alle jordens dyr, lige så hev Jesus os mennesker ud af naturens trædemølle og ubarmhjertige cyklus, hvor de store dyr æder de små dyr, og alle kun er stof for naturens ubønhørlige fødekæde.

Mennesker er Guds børn, og derfor har vi ansvar, skyld og synd. Vi kan handle både godt og ondt, og står til ansvar for vore handlinger. Men vi kan også altid håbe på og tro på, at vore ugerninger og forsømmelser tilgives os. Var der ingen kristen Gud, stod vi til ansvar for alt her i verden uden formildende omstændigheder.

Den frygteligste tanke, jeg kan få, er en gudløs verden uden mening, uden følelse, uden varme. Jesus Kristus er garanten for, at verden på trods af modgang og ondskab alligevel har et værd, alligevel kan leves i, og at vi møder forståelse og smil og medmenneskelighed.

Og ikke kun som vore medskabninger i dyreriget er samvittighedsløs føde og næring for hinanden.

Det er jomfrufødslen et udtryk for, og derfor glæder vi os på denne dag, da englen kom til jomfru Maria og sagde, at hun skulle føde Guds søn ni måneder senere.

AMEN